

Előfizetési árak:

Egész évre 10 frt -- kr.
Félévre . 5 " -- "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy óra 1 " -- "
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség

és

Kiadóhivatal:

FC-piacz, Simonffy-ház
a városházával szemben

Hirdetések a legmérsé-
keltebb árszámítás mel-
lett vétetnek fel.

A sommás eljárás reformja.

— Ügyvédek és bírák értekezlete. —

Debreczen, okt. 15.

Élénk eszmecsere folyik e tárgyra vonatkozólag a szaklapokban. A jogászközönség nem érte eléggé az új törvényt és alig képes elképzelni azokat a változásokat, melyeket az új törvény elő fog idézni.

A sommás eljárásról szóló törvény a magyar jog szellemének kifolyása, melyre nálunk ma szükség volt; egy új perjogi rendszer ez, mely egy más, ma még általánosan uralkodó perjogi rendszernek, a mai perrendtartásnak természetesen és vele szerves kapcsolatban levő részét képezheti.

A debreczeni ügyvédi kamara, a kerületébe tartozó törvénykezési faktorok bevonásával, — elsőnek az országban, — dicséretes mozgalmat indított e nagyfontosságú új törvény tüzetes megismerése és a gyakorlatban való alkalmazásának tanulmányozása tárgyában.

A debreczeni és vidéki ügyvédeknek és bíráknak az új törvény tanulmányozása érdekében tegnap tartott értekezletéről saját tudósítónk a következőket írja:

A debreczeni ügyvédi kamara debreczeni állandó bizottsága tegnap tartotta első értekezletét Komlóssy Arthur elnöklété alatt a kir. törvényszék nagy tanács-termében, a melynek tárgyát az új sommás el-

járásról szóló törvény gyakorlati ismertetése képezte.

Az értekezleten jelen voltak Ig y á r t ó Sándor kir. törvényszéki elnök, dr. Kola János kir. tanácsos, ügyvédi kamarai elnök, Molcsy József, Konrád Sámuel, Rottler Béla, dr. Vass Antal, dr. Hrehuss Viktor, Harsányi Gusztáv, Hoffmann József, Hegedüs István dr. Szabolcs István és Szalay József törvényszéki bírák, Sárváry Lőrincz és Deák Ferencz debreczeni, Lengyel Imre h.-szoboszlói, Pótornán Lajos h.-bőszörményi és Beöthy Gábor h.-nánási járásbírák, aztán az albirák és jegyzői kar csaknem teljes számmal.

Az ügyvédek közül: Ábrahám László, dr. Bakonyi Samu, dr. Brüll Bertalan, Buday Gyula, dr. Fejér Ferencz, dr. Freund Jenő, dr. Glück Géza, Hanke Emil, dr. Kardos Samu, dr. Kemény Mór, Kiss Imre, Kovács Gábor, Kovács József, dr. Körösi Kálmán, Márk Endre, dr. Magoss György dr. Mariska György, Márton Imre, dr. Márton Kálmán, Molcsányi János, Nagy Gusztáv, Nagy Sándor, Osváth Ferencz, Sajó György, Simonffy István, Szabó Antal, Takács Ferencz, Torday Gábor, dr. Tikos Gyula, Ujváry István, Vadon Sándor és dr. Weisz Bernát Debreczenből, — Frank Imre, Léva Márton, Szeleczki Szabó János, Szikés Endre H. Biszörményből, dr. Demkó Ágoston és Nagy Miklós H. Dorogról, Berencsi János, dr. Csuka Lajos, Liptay József és dr. Nagy Gábor H. Náráról, dr. Malatinszky József, Hetey Ignác és dr. Grósz Adolf H. Szoboszlóról, továbbá a helybeli és vidéki ügyvédjelöltek és joggyakornokok közül többen, úgy, hogy a majd-

nem 100 tagot számláló jogász-közönséggel a nagy terem egészen megtelt.

Elnöklő Komlóssy Arthur az ülést 10 1/4 órakor körülbelül a következő rövid beszéddel nyitotta meg: „Tekintetes állandó bizottság! Midőn köztudomású lett, hogy az 1893. évi XVIII. és XIX.-dik törvényekről szóló törvények életbeléptetését a m. kir. igazságügy miniszter, a törvényhozástól nyert jogánál fogva 1894. november 1. napjára tüzte ki, általános mozgalom lepté meg a magyar jogász közönséget, mely oda irányult, hogy szakítva az eddigi szokással, még az életbeléptetés határnapja előtt igyekezzen némi tájékozást szerezni az új törvényekkel való eljárás terén. Több társkamara, mint a nagyvárad, szegedi és győri, — már tartottak ilyen mű összejöveteleket, sőt a debreczeni kamara kebelében a nyiregyházi törvényszék területén működő állandó bizottság is. Nem mulasztotta el tehát a debreczeni állandó bizottság sem, hogy ez általános követelményeknek eleget ne tegyen és két ízben tartott ülésén egyhangulag elhatározta, hogy az új törvények tanulmányozása céljából ilyen mű értekezleteket tart és pedig a bírói tagoknak mint vendégeknek bevonása mellett s az első tárgyalásra a mai napot tüzte ki, az előmunkálatokkal Takács Ferencz, Nagy Sándor és Dr. Kardos Samu tagokból álló küldöttséget bízván meg, mely a tárgysorozatot is kidolgozta.

Ezeknek előre bocsátása után üdvözölvén a t. megjelent tagokat, az ülést ezennel megnyitom s kérem a jegyző urat, a szeptember 30-án tartott ülés jegyzőkönyvének hitelesítés végett felolvasására.

Nagy Sándor bizottsági jegyző a jegyzőkönyvet felolvasván, az észrevétel nélkül hite-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A poéta regénye.

— „Az én nótáim“ból. —

— Ista: Krúdy Gyula. —

Óh, de sokat daloltam is már ebben a döcögő prózában kicsiny poétákról és tüzes, nagy erős leányokról, kik esbolondítják a kis poéták ábrándos fejét... A tüzes, nagy erős leányok mindig csalókéval voltak, megcsalták, eldobták rútul magoktól a kis poétákat és a kis poéták betegek lettek, nagy betegek. Fáradtan, melankólikusan gubbasztottak, sok napokig kicsiny padlás-szobácskájukban, míg eljött a halál s lantszóval fogadták azt a rémet, kinek közeledtére a császárok fején megrepeg a korona. Ők daloltak elébe. Olyan nagy hősök tudnak lenni néha a kicsiny poéták!

A lant peng s a dal fakad sietve!...

I.

A mult esztendőben laktunk együtt.

Kicsiny szöke fiú volt, a poéták két szemével s a lelkében égett a szent tűz, a lelkesedés tüze. Estéknél, félnyelcz után ápolgatta ezt a tüzet. Csak akkor volt ideje rája.

Óh, mert letűnt már a Tinódi Sebestyén boldog korszaka, mikor a vándorlantos útra kelt, mikor neki tetszett és dalolt, mikor akart. Akkoriban még nem szeldelték keresztül-kasul, ami szép hazánkat a barna aczélsínek, melyekben a világ vére pezseg.

A lantos Sebestyén még bátran énekelhette, hogy:

Szabad vagyok, mint a madár,
Mely lombról ágra száll!...

De az én lakótársam nem engedhetett meg még rimekben sem ennyit magának. A hajnal kilencz felé pirkad erre mifelénk és mi hajnalban keltünk fel; a gáz szerkesztő ugyanis haragudott, ha csak egy órácskával később pillantottak fel a redakcióba a munkatársai. Hát délig ott lepta az időt az én lakótársam. Este hétig pedig egy téglagyárnak vezette a könyveit.

Gonosz idők jártak akkoriban; alig tudtunk megélni. A versekért abszolúte nem akartak fizetni. A lantos Dezső pedig, kit „babuskám“-nak becéztek a negyven körül járó özvegy asszonyok, ilyenkor dühöngött és veszekedett. Fenyegetőzött, hogy meggyilkolja magát. Hát élet ez? A „vén hunczut“ egy tizenégy strófás páros riműért két forint és harmincz krajczárt szedett elő ma is a mellénye zsebéből.

Mennyi sok időt elloptunk az ilyen veszekedésekkel! Ilyenkor csak tíz után került le a lant az ágyfelől a szőgről és olyan nehezen ölelköztek a rimek!

Lassacskán megjavultak az idők... S mi estéknél, míg odakünn sűrű eséssel hullott a hó, az utcán pedig végig ordított a téli vihar, boldogan dültünk le ágyunkba s elmesélgettünk egymásnak a Targenjev csodaszép meséiről, a teagerszemű Tatjánákról és a sárgaréz teaforralóról, mely most ott zubogott az asztalunkon. Olyan poétikus idők voltak is ezek! A boldogság aranykora borult a mi kicsiny emeleti szobácskánk felé.

Egy lapba dolgoztunk. Én irtam a tárczát, ő a verset elébe. Én daloltam a boldog

semmitévésről, a gazdaság okos voltáról, ő pedig rajongott a verseiben a munkáért és szomszéd ház virágáért, a szöke Nelliért. A szomszédban pedig egy óriási gabonarakárta vala.

Már tavasz volt talán akkor, mikor Preisék a földszintre költöztek. Az utcákon di-dergő nénikék árulták a kis kék ibolyacsokrokat és a levegő is egészen megváltozott. A sárgaréz theafőzöt zöld rozsdá lepte be, nem kellett már, a rumot azonban a házmeister csodálatosan észrevétlenül fogyasztgatta el, mert ő takarított ránk.

Preis Károly valami apró kishivatalnok volt a városnál, talán negyven forintot keresett mindössze. Derék, tisztességes ember volt, korán belevénült a munkába s a házasságba. A felesége is úgy elsenyvedt mellette, belepte őket a por, a rozsdá. Hanem Annuskán még nem lehetett ilyesmit észrevenni. — Az asszonynak volt a testvérhuga és ott lakott náluk.

II.

S a lant megszólalt megint.

Rettegetesen sok czók mőkkel jöttek. Nehány tuczat skatulya volt velük és keffer megszámlálhatlan ilyenbe volt az egész holmijok. A házmeister az ajtóban állott s a tenyerét a szeme felé emelve nézte végig a lerakodást, a mint az új lakókkal szokott tenni.

— Koldus nép! nem sokat ér!...

Mondta fitymáva az urának, a ki a cipőtalpat ütögette odabean a conciegreban.

Nehány tuczat tányér meg egyéb cserépmi összetört, mert a tótok, a kik lerakták a skatulyákat, ügyet enek s ostobák voltak. Annuska bosszusan toppantott lábával és sirva fakadt.

lesítették. Ezek után elnök jelenti, hogy megbízatásához képest megkereste a kir. törvényszék elnökét Igyártó Sándort, a nagy tanács-terem átengedése iránt, amelyre nyert átiratot kéri felolvasatni.

Felolvasatván, köszönettel tudomásul vétetik (Éljenzés).

Mielőtt a megállapított tárgysorozat egyes pontjainak elintézésébe kezdene, arra kéri elnök az értekezletet, hogy minden feszességet letéve, érezzék magukat az urak úgy, mintha egy barátságos megbeszélést tartanának és ne úgy tekintsék ez összejövetelt, mint valami hivatalos formalitások békőiba szoritott előadást és ha tetszik — mérsékelve szivarra is gyujthatnak. (Általános magkönyvebbülés és szivarra gyujtás.)

A program első pontjaként az egyeztetési eljárás lévén kitűzve, Nagy Sándor jegyző mint előadó röviden egybefoglalva előadja az ide vonatkozó szakaszokat, megvilágítva a kétes pontokat és feltárva aggályait. — A közhelyesléssel találkozott előadás után a tényleges alkalmazásnál közre működtek Molcsányi János mint egyeztető bíró, Dr. Körösi Kálmán mint felperesi, Dr. Kardos Samu mint alperesi képviselők és Dr. Guntreund Mór mint jegyző. A vitatkozást mint első szónok ifjú Lengyel Imre szoboszlói kir. járásbíró nyitotta meg, majd Sárváry Lőrinc és Deák Ferenc debreczeni járásbírók, Hrehus Viktor, Dr. Kemény Mór, Dr. Körösi Kálmán, Takács Ferenc és Nagy Sándor vettek abban részt.

Ezt követően Dr. Freund Jenő ügyvéd adta elő a fizetési meghagyásokról szóló törvényt, mindvégig lekötve tiszta, szabatos előadásával a hallgatóságot. A gyakorlati alkalmazás az idő előre haladottsága miatt mellőztett. Ekkor az elnök indítványára a következőkben állapodott meg az értekezlet: a sommás eljárásról szóló törvény, a felelősségi felülvizsgálati és felfolyamodási részekkel együtt a jövő vasárnapi összejövetelen (október 21. d. e. 10 óra) vétetik tárgyalás alá és pedig azonnal a vitás kérdésekkel,

Az előadói tisztet a 100 dijszakaszig Dr. Kardos Samu ügyvéd vállalta el.

Komlóssy Arthur elnök megköszönvén az állandó bizottsági tagok, de különösen a bíró urak meleg érdeklődését, az ülést 1/2 óra-
kor berekeszti.

— Ügyetlen marhák! — Mondá zokogva. A Louis XIV-et is eltörték. Irma parancsolj már nekik, — A sápadt, beteges asszonyka azonban csak ott maradt egykedvűen állva a új lakás ajtajának támaszkodva. Az esernyőjét lóbálta a kezében és fázosan huzódott össze meleg felöltőjében. — A férje pedig ott tipegett a skatulyák között. Értelmetlenül rakosgatva azokat egymásra szidta az idő, a tótokat, mindent még az életet is.

A tótokkal nem tudtak beszélni, csak mutogattak nekik. — Azok meg botorkálva járkáltak az üvegedények között, nagy estelen bockorakkal, itt is ott feldötte egyet.

— Nézzé maga! . . . Hallja; . . . Ide tegye! . . . Ide! . . . Kiáltott egyikre Annuska bosszusan.

A tót legény bambán nézett rá. Nem tudta megérteni.

A lantos Dezső éppen akkor jött lefelé a lépcsőkhöz. A redakcióba indult és bosszus volt, mert nem tudta ki eléggé magát.

Az udvari zajra oda ment ő is.

Annuska kérően nézett rá:

— Ugyan édes uram szóljon már, ezekkel az emberekkel! . . .

Annuskának remek szép barna szemerei voltak . . .

Dezső elpirult. Zavarba jött.

— Igenis, Nagyád . . . Különben, Nagy Dezsőnek hívják . . .

A tótok azután nem törték össze semmit, Dezsőtől pedig elválva élünk most. Ilyen családos embernek első kötelessége felhagyni legénykori gonosz czimboráival . . .

— Egy új egyházpólitikai törvényjavaslat. Nem az egyházpólitika irányára, mint inkább a kötelező polgári házasságról szóló törvényjavaslat végrehajtására vonatkozik ezen új törvényjavaslat, mely körülbelül 80 szakaszt tartalmaz, már készen van az igazságügyminiszteriumban. Tudvalevőleg a családügyi viszonyoknál, az elválasztási peres eseteknél bírói eljárásra van szükség. Ezeket szabályozza azon új törvényjavaslat, mely még ez évben talán tárgyalás alá is kerül.

— Belföldi hírek. (Az ágostai hitv evang. egyház orsz. zsinata) által az egyházkerületek arányosításáról és az ezzel kapcsolatos intézkedésekről, továbbá az egyetemes evangélikus egyházi gyűlésekről és végül az egyetemes nyugdíjintézetéről készített törvényeket a király jóváhagyta. — (A kereskedelmi minisztérium államtitkára) A kereskedelmi minisztérium új államtitkárává Latkóczy Imre országos képviselőt nevezik ki. A kineveztetést befejezett ténynek mondják. — (Kossuth Ferencz vála-sztói jog a.) Kossuth Ferencz választói joga ügyében Eötvös Károly orsz. képviselő előterjesztést tett a kúriához Szász Károly felebbezése ellen. A czeplédi központi választmány az előterjesztést egész terjedelmében magáévá tette, úgy terjeszti a kúriához. — (Kossuth Ferencz itthon.) Kossuth Ferencz levelet írt ismét, a melyben kijelenti, hogy most már utolsósorban változtatja meg érkezése napját, 28-án vasárnap reggel érkezik Budapestre. — (Oroszára ünnepe.) A legnépesebb magyar község, Oroszára szombaton ünnepelte fennállásának százötvenéves fordulóját. — (Szabolcs megye a millennium) Szabolcs megye közgyűlésén 240,000 forintot szavazott meg a millennium alkalmából szükségesé váló költségekre.

— Külföldi hírek. (A japán-kihina haboru) Németország visszautasította azt az ajánlatot, hogy közbenjárjon Kína és Japán között a béke helyreállítására. Hasonlóképen nyilatkozott Amerika is. — (A mongolok lázadása.) Kína egyik legnagyobb tartománya, a mongol föld fellázadt a lakosai Oroszországhoz akarnak csatlakozni.

Irodalom — Művészet.

* Az Andrássy-émlékszóbor létesítésére vonatkozó előzetes munkálatok annyira haladtak immár, hogy az ércbe öntendő minta elkészítése iránt Zala Györggyel a szerződés meg is kötötték s így a fölmerülő költségek nagyságát s a teljesítendő fizetések időpontját is előre meg lehet határozni. Zala Györgynek az ércbeöntésre alkalmas minta elkészítéséért a vele kötött szerződés értelmében 75.000 forint jár, a mely jutalomdíj följavítható 80.000 forintra abban az esetben, ha a többi munkánál megfelelő megtakarítások éretnek el. Zala a szerződés szerint az öntésre alkalmas 2 és fél életnagyságu gipszmintát 1894. évi április hónapától számított három év alatt tartozik elkészíteni.

* Lőoktató. Oláh Károly, Hajdúvármegye volt első aljegyzője, jelenleg honvéd főhadnagy Nagyváradon „Lőoktató” czimű könyvre hirdet előfizetést a hadsereg körében. Oláh a brucki hadseregi lövészközpontban pár évig működött mint oktatótisztt s ezen minőségében alkalma volt alaposan elsajátítani a löoktatás egész menetét. Előfizetési felhívásában többek között ezt mondja: Azt akarom, hogy egy oly zsebkönyvet adjak ki, a melynek a tiszt saját céljaira, a lőtérén, az iskolában és a gyakorlati oktatás terén hasznát veszi: de hasznát veszi éppen úgy és oly mértékben az altiszt is s melyből sikerrel sajátíthatja el a saját magának és később az oktatásra szükségeseket az altisztképző iskolák is. Mivel a lövészet a lovasságnál is mindinkább előtérbe jut s így az ezen téren való alapos kiképzés ott is naponkint nagyobb fontosságot nyer, könyvem a lovastiszt uraknak s általuk altisztjeik és altiszt-i isko-

lásaiknak is figyelmébe ajánlom azon megjegyzéssel, hogy művem a lovassági löoktatást is tárgyalja. A könyv zsebkönyv alakban, vászon fedéllel s egyelőre csak magyar nyelven folyó évi november hó végén jelenik meg. Ára portómentes kézbesítéssel 60 kr. Az előfizetési levelet kérem nevemre, Nagyvárad, a m. kir. 4 ik honvéd gy. ezredhez címezve, folyó évi október hó 20-ig üresen vagy kitöltve, beküldeni, hogy a nyomtatóadó példányok száma iránt tájékozva lehessenek. A könyv ára csak az átvétel után fizetendő. A legénységnek azon kedvezményt teszem, hogy előjáró parancsnoksága megrendelése mellett a könyv árát folyó évi december hó végéig apró részletekben törlesztheti, melyet összegyűjtve kérek hozzám juttatni. Nagyvárad, 1894. október 1 Oláh Károly, honv. főhadnagy.

* Iványi Ödön emléke. A nagyváradai írók december hó első szombatján a Sas fogadó disztermében felolvasó estét rendeznek, amelyen a fővárosi írók közül is többen közreműködnek, köztük: Adorján Sándor, Bródi Sándor, dr. Kovács Dénes, dr. László Béla, Lovassy Andor, Márkus József, Szatmári Mór; Csetényi Juliska, a nagyváradai színház tagja pedig Endrődi Sándornak Iványi Ödön emlékezetére írt alkalmi versét fogja szavalni. A felolvasó estét tiszta jövedelmét a korán elhalt fiatal író tervezett síremlékére fordítják. A város közönsége nagy érdeklődik az érdekes est iránt.

Színház.

Tizenötödik előadás.

(„A cziperás” operette 3 felvonásban. Szövegét írta: Murai Károly, zenéjét szerzette Konti József.)

(P) A szombatra hirdetett „A kis alamuszi helyett — miután *Russinszky* még mindig beteg — a Cziperás került szíre, miután *Margó* Zelmára ráfogták, hogy már meggyógyult. A szereposztáson az a változás történt, hogy Rosettát *Margó* Zelmá, Kukurillit *Galyasi* Paula és Pablót *Ferenczi* József énekelte.

El kell ismernünk, hogy az előadás — dacára annak, miszerint a darab ürtelessé s alig egy-két próba után után vétetett elő — korrekt volt; egy két helyen ugyan a karok ingadoztak de az ügyes karmesteri pálcza hamar helyre ütött mindent.

Margó Zelmá (Rosette) erősen küzdött betegsége maradványaival s mikor énekelte, nem is igen volt az rajta észrevehető. Jó kedélye egy pillanatra sem hagyta cserben, csak prózájában lehetett észlelni némi rekedtséget s köhécselése árulta el, hogy még mindig indispozícióban szenved. Énekszámait szépen sikerültek a közönség mindannyiszor zajos tapsokkal jutalmazta meg.

Galyasi Paula (Kukurilli) mindjobban leküzdö batorlanságát s szépen, tisztán csengő hangját tegnapelőtt ugyan ragyogtatta. Balépdalát az öt folytonos ovációkban részesítő közönség megismételte s harmadszor is akarta volna hallani.

Ferenczi József szintén új ember a Pabló szerepében, de azért örömmel láttuk, hogy elődjét földvárít úgy ének, mint játék tekintetében messze túlszárnyalta.

Meglátszott rajta, hogy kedvvel játszik, sőt ha nem csalódnak ez az első szerepe, melynek hangulatát teljesen eltalálta. Hangját keletőleg kihasználta s énekével kellemes estét szerzett a közönségnek. Kiválóan szép volt az első felvonás. „Szép violám *Maritana* alszó.” kezdetű barkatalája, valamint a II. felvonás szerenád dala sok megrémelt tapost kapott. *Rózsahegy* (Göl) és *Krémer* (Pöl) a titkos redőrök szerepeiben folytonosan derűlttségben tartották a közönséget s mert nem tudták, teljeseen élvezhető alakítást mutattak be.

Ezt mondhatjuk *Nyilassy* Mátyas (Kukurillo) és *Locsarekné* ró (Kukurill), akiknek páratlan komikumok, már a pusztán megjelenésével is falrengető kacagásra haogolta a közönséget.

Az előadás kerekded, összevágó volt. Hanem a mélyen tisztelt közönséghez

is van pár rossz szokás és ez az énekszám rész püssze színésznek tapsolókna igen csunya kevés műhetnének mük az ily figyelmébe

(Népszimul, Znojenszky)

Fiat azonban vonalán, b Gyula éve hírlapírás rére is át első műtunk neki A van, de n van ennél az első m bizalomn

Lás Bod

zánál vag a szép E

Epe dik falub tal parasz nak. Ezt tendős k hagyta el elválva, ugy világ ben 16 év vásárról h leánykájá Bokorné ott is ha asszony s esőt adó szereszet békességi részét ho Pista fia derék Bo keresve n találkozik megtudja esküvője tetszenek nem teh azzal az nánznép személyé Orbán T szenvedé hogy jöt től és b

A

Bokorné vatkozva hogy na aztán az így szól

—

vemet

—

le a kos hetünk

A

e szaval

—

A

Szki se lani a v szégyent tudni a érez a r jének há igazat.

is van pár szavunk. Egy idő óta ugyanis igen rossz szokás kezd lábra kapni színházunkban, és ez az, hogy míg az egyik rész az egyének számokat tapsolja s ujjazza, addig a másik rész püsszeg. Már hogy ez a püsszegés az illető színésznek vagy színésznőnek szól-e, vagy a tapsolóknak, azt nem keressük, de hogy ez igen csunya dolog anyai bizonyos és vajmi kevés műveltséget árul el. Talán ki is vetkőzhetnének már ebből a falusias tempóból? Ajánljuk az ilyen urakat az állóhelyen levő ifjuság figyelmébe.

Tizenhatodik előadás. Paraszt hűség.

(Népszínmű, írta: **Than Gyula**. Zenéjét összeállította **Znojenszky** karnagy. Először adattat a debreczeni színházban okt. 14-én, vasnap.)

— Írta: **Péter Gábor**. —

Fiatal író első nagyobb kísérlete, a mely azonban nem maradt a kísérletek rendes színvonalán, hanem jóval felülemelkedett azon. **Than Gyula** évek óta vas szorgalommal dolgozik a hírlapírás terén s hogy innen a színműírás terére is átsapott, ez nagy energiára mutat s első műve után itélve sok sikert jósolhatunk neki.

A „Paraszt hűség”-nek sok gyenge oldala van, de ne feledjük, hogy hírneves írónak is van ennél még gyengébb művek is; és ha már az első munka így sikerült, a továbbiak elébe bizalommal tekinthetünk.

Lássuk először is a darab meséjét:

Bodrog Bálint jó módu parasztagazda házában vagyunk egy áltoldi faluban. Leányának, a szép Esztikének, esküvőjére készülődnek.

Epen az esküvő napján jön a házhoz a hatodik faluból **Bokorné Csillag Mártha** nevű, fiatal paraszt menyecske, ki adósa Bodrog urának. Ezt az asszonyt 16 évvel ezelőtt 3 esztendő kis fiával a legnagyobb nyomorban hagyta el az ura, s törvényesen máig sincsenek elválya, mert semmit sem tudhat az uráról, úgy világnak ment az. A nyomor keserű perczeiben 16 év előtt ismerkedett meg Bodroggal, ki a vásárról hazatérőben nehézbeteg feleségével és kis leánykájával a téli éjszakán az elhagyott **Bokorné** viskójában talál menedéket s Bodrogné ott is halt meg. Bodrog a szegényt elhagyott asszony sorsán segíteni akarván 600 frt. kölcsönt adott neki s **Bokorné** így földet és házat szerezhetett magának. Fia is felnővén csendes békességben élték együtt. A 600 frt. utolsó részét hozta most el az asszony Bodrognak s Pista fia is velejött, hogy hálát mondjanak a derék Bodrognak. A Pista gyerek édes anyját keresve utóbb jön Bodrog házához s az udvaron találkozik a virágaitól bucsuzó Esztikével, kitől megtudja, hogy menyasszony és ma lesz az esküvője. A legény és leány kölcsönösen megtetszenek egymásnak. De a szegény Pista mást nem tehet, mint szerencsét kíván Esztikének s azzal anyjával a kertbe vonul. Megérkezett a násznép és a vőlegény **Orbán Tamás** telkes gazda személyében. **Bokorné** a kertből visszatérve **Orbán Tamás**ban egykori urára ismer — s a szenvedélyeit feledve, először is arra gondol, hogy jötevének leányát megmentse a szegénytől és boldogtalanságtól.

A násznép a házba vonul, de **Orbán** **Bokorné** visszatarthatja a „paraszt hűség-re” hivatkozva, szemrehányások közt rábírija **Orbán** t, hogy ne menjen esküvőre Esztikével. **Orbán** aztán az induló félben levő násznép elé lépve így szól Esztikéhez:

— Gyötrődés tövise marja, tépi a szívetem . . . Nem . . .

— Nem . . . Szakítsd le a fátyolt — tépd le a koszort, — nem megyünk — nem mehetünk az esküvőre! . . .

A násznép álmélkodása közben **Bokorné** e szavakkal végzi be a hatóságos felvonást:

— Legyen meg a te akaratod Istenem!

A 2-dik felvonás az előbbi színen játszik.

Senki sem tudja s **Orbán** sem akarja megvallani a visszalépés okát. **Bodrog** és leánya így szegényben maradván mindenképen ki akarják tudni a dolgot. **Mártha** asszony lelki furdalást érez a miatt, hogy a szegényt ő hozta jóltevőjének házára, de nem meri megmondani az igazat. **Pista** sejtí, hogy anyja tudja a vissza-

lépés okát, de hasztalan faggatja, **Bokorné** nem akarja megvallani. **Bodrog** a plebános segítségét veszi igénybe, hogy **Orbán**tól megtudják az igazat, de mind hasztalan.

Esztike — ki amugy is csak apja kívánságára ment volna a jóval idősebb **Orbán**hoz — a vőlegény után nem igen bu ul, hanem **Pistát** forgatja az eszében. És mikor **Pistával** szemben áll, bevallja neki, hogy gyűlöli **Orbán**t. S egy ügyesen megírt jelenetből megértjük, hogy **Esztike** és **Pista** nagyon szeretik már — egymást.

Pista ezt bevallja anyjának, ki megdöbben a váratlan fordulatra és ezt a szerelmet el akarja hallgattatni **Pista** szívében. De ott terem a leány és az is kéri **Márthát**, hogy ne legyen a boldogságuknak ellene.

Bodrog kérve kéri **Márthát**, hogy mondja meg a visszalépés okát — mert **Orbán** a plebánus előtt bevallotta, hogy **Mártha** idézte elő. **Mártha** csak annyit mond meg, hogy ő **Esztikét** akarta megmenteni, de akkor elő áll **Pista** és felfedi **Bodrog** előtt, hogy ő szereti **Esztikét** és adja neki őt — így megmenti a falu nyelvétől.

E szavakból **Bodrog** azt következteti, hogy **Mártha** a gazdag **Bodrog** **Esztikét** a fiának akarta megszerezni és azért akadályozta meg az esküvőt.

Orbán Tamás igazat adva **Bodrog** feltévéseinek, kiméretlen szavakban fakad ki **Mártha** ellen mit **Pista** nem hallgathat el és rendre utasítja.

Orbán, **Pistát** a **Mártha** szeretőjének tartva, újabb sértő kifejezéseket vág **Mártha** arcába. Erre **Pista** fejszét ragad, de **Mártha** e szavakkal: **Pista! Pista!** ez az édes apád — állja el az utját. Ezzel végződik a 2. felvonás.

A harmadik felvonás már nem folyik ilyen élénken, sőt ebben tulajdonképeni cselekmény nincsen is. **Orbán** — igaz nevén **Bokor** — a nagy lelki rázkódások következtében nagy beteg lesz, mely betegsége alatt őt **Mártha** ápolja s ugy egyik, mint a másiknak szívében felébred a régi édes szerelem érzete s nemcsak ők békülnek ki, de **Pista** és **Esztike** is egygyé lesznek. Így aztán a három felvonáson keresztül folyvást ehezű **Fütyöri Gabi** végre-valahára jöhlakhatik.

Egyik gyengéje a darabnak, hogy nincs kellőképen kidomborítva az, hogy **Csillag Mártha** miért hagyta oda 16 év előtt **Bokor**, ki azután **Orbán Tamás** név alatt új életet kezdett. Pedig ez okvetlen szükséges, hogy megérthessük, miképen tudta oda hagyni egy ifju házias ember szép ifju nejét és kis fiát, úgy, hogy hosszú évekig meg sem nézi őket sőt, úgy elfelejti mintha sohasem látta volna. Másik az, hogy hosszú párbeszédnek vannak benne még akkor is, mikor a színen többen vannak, a kik aztán nem tudnak mit csinálni addig, míg a párbeszéd tartanak, harmadik: hogy a bele szőtt dalok (pl. a 2-ik felvonásban) nem felelnek meg a helyzetnek s végre, hogy a harmadik felvonásban kevés a cselekmény.

Nagy érdeme a darabnak, hogy szép nyelvezettel bír, természetesen folyik, minden erőltetés és hatásadás nélkül. Szép az első felvonás végjelene, midőn **Mártha felismeri** rég elbujdosott urát s megakadályozza az esküvőt. De sikerültebb a 2-ik felvonás, melynek végjelene, midőn **Pista (Rózsabegy)** az anyát durván megátadó **Orbánra** fejszét ragad s **Márta** ijedtében elarolja a rejtegetett titkot azzal, hogy: ez az édes apád! Valóban ez a jelenet hatalmas drámai erővel van megalkotva s fénypontja az egész darabnak.

És még egy érdeme van **Than Gyulának**. Ez a mit nem hallgathatunk el; az, hogy nem másolt nem, utazott. Alakjai eredetiek, a tulajdonképeni cselekmény önálló, a mese nem kölcsönkért hanem saját teremtménye. Talán az örökké éhes **Fütyöri Gabi**ban csillámlik föl a „Vén bakancsos” **Ericsije**, ez azonban alapjában véve mégis más genre.

A közönség — mely ez alkalomra teljesen megtöltötte a nézőtér — gyakran tüntette ki tapsokkal, s gyakran hívta lámpák elé a szerzőt.

A mi az előadást illeti arról — tekintve, hogy színház rovauunk szűk terén már ugy is tulterjeszkedtünk holnap referálunk.

* **Prielle Kornélia** szülőháza. **Máramaros** Szigeten mozga om indult meg, hogy **Prielle Kornélia** szülőházát díszes emléktáblával jelöljék meg.

Helyi hírek.

T á j é k o z t a t ó.

Lapzárta mindeu nap d. u. 2 órakor, csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadá ára a szerkesztőség nem vállalkozhatik. — Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak. — Az írtató, kiadó-hivatal és az írtató a feleknek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

A debreceni állami időjelző állomás jelentése. 1894. október 15-én reggeli 7 órakor. Hőmérséklet 7-1 C. fok. Légnymás 755.9 millim. Szélirány Délkeleti. Csapadék tegnap reggeli 7 órától ma reggeli 7 óráig / millim. Ugyanezen idő alatt legmagasabb hőmérséklet 13 fok. Legalacsonyabb hőm. 6 fok.

A m. kir. meteorológiai intézet időjelzése a debreceni távirata-hivatalnál október 15-én: búvós Múzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Színház szeptember hó 29.-től minden este 7 órakor.

Sétahangverseny a „Margit”-fürdő vendéglő, disztermében okt. 14.-től minde vasárnap délután 4 órakor; felváltva a R á c z K. és M g y a r i a k zenekara.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

A Göncy-egyesület „Otthon”-a (Keresk Zeneestély az „Angol királynő” szállodában minden kedden, pénteken és vasárnap.)

Oktober 25 és 26. napján pótszemlék; még pedig 25-én a 39. gyűg, 26-án az idegen származású és idegen ezredbeli katonáknak.

Oktober 28-án, este 8 órakor az iparos ifj. önképzőjének társas vacsorája a „Koroná”-ban.

November 17-én a Csokonai-kör felolvasó-ünnepélye, a költő születésnapjának évfordulóján

— Öreg honvédek gyűlése. A debreceni 1848/49. honvédegyelet délután 4 órakor a Páros-háza kis tanácstermében dr. Hege d ü s váralinók elnök ete alatt rendkívüli közgyűlésen tartott melynek első tárgya a dr. Hege d ü s Pál azon indítványa volt, hogy a leköszönt elnök számadásai felü vizsgálattassanak s a vizsgálat mihamarabb eszközöltessék. Az indítvány egyhangulag elfogadtatott s a bizottság tagjaiul dr. Hege d ü s Pál elnöke alatt megválasztattak: **Propper Mór**, **Nagy József**, **Fonó Mihály**, **Lévai Lajos**, **Némethi József**, **Ujvári József** és **Koncz Mihály**. Olvasatott ezután a budapesti honvéd egyletnek a debreceni egyletkez intézett átirata, melyben felszólítja ezt, valamint minden többi hasonjogu társaságot is, hogy csatlakozzanak a mozgalomhoz, melyet a budapesti honvédegyelet kezdeményezett, illetve az egyletek jogainak megóvása céljából az országos központi bizottsághoz haladéktalanul felterjesztést tegyenek az országos honvédségélyző egyesület végrehajtó bizottságának azon jogtalan eljárása ellen, mellyel az a folyó évben módosított alapszabályait a honvédegyelet legtöbb fórumának a központi bizottságnak, ugyanakkor a budapesti honvédegyeletnek is mellőzésével, egyenesen a vidéki honvédegyeletnek küldötte meg. Ezen segélyző egyesületi módosított alapszabályok pedig a honvéd igazoló lá sokra is kiterjednek, amihez a segélyző bizottságnak soha semmi köze sem volt s a dolog természete szerint nem is lehet, mert a honvéd igazolás — évekkel a honvédségélyezés létre jötté előtt már a honvédegyelet kebelében szülemlett meg, mindig ezek által eszközöltetett, és helyesen más közegek által nem is eszközöltethetik, — a jövőben mégis, illetve a f. év elejétől kezdve, az egyletek és a központi bizottságok mellőzésével, maga a segélyező bizottság által, — a törvényhatósági közegek segítségével hajtatik végre, tehát oly közegek segélyével, melynek tagjai nem voltak honvédek, ekként a segélyző bizottság igazolási segélyezés egy személyben ellenőrzés nélkül. Ehez jön még, hogy az említett, országos honvédségélyző egyesület bizottsága szintén a

központi bizottság mellőzésével közvetlenül az egyes társ-egyleteknek ad utasításokat, holott erre sem közös megállapodás nem történt, sem az országos honvédgyűlésünk ezen értelemben semmi intézkedést sem tett. Így az átirat; s indokolva azsal, hogy az egyletek a központ — mint összetartó kapocs — nélkül fenn nem állhatnak s üdvös munkát nem végezhetnek és mert a honvédelmezésre jogosított közegnek mást mint az 1867/8-ban megalakult s azóta fennálló honvédegyleteket nem tart, erre hivatottnak mást nem ismerhet el — ezért a fentebb említett irányból jövő törekvést s a remésnek tartja, mindaddig míg az országos honvédgyűlés ellenkező határozatot nem hoz. Ugyanezen ügyben s hasonló szelvényben a csanádmezei honvédegylettől is érkezett a debreczeni honvédegyletre egy körlevél, melyben a nevezett egyet f. évi szeptember hó 30-án Makón tartott ülésén kimondott határozata értelmében felhívja a hazai társ-egyleteket, hogy a fentebb jelzettek érvényesítése végett felszólaljanak s a kormánynál és országgyűlésnél az ügy kedvező elintézését szorgalmazzák, e mellett kérik, hogy a segélyező bizottságnak a segélyre szorultakkal szemben követendő eljárását megrendszabályozzák. A közgyűlés mindkét felhívást helyeslőleg vette tudomásul s egyenként jegyzőkönyvi kivonaton fogják értesíteni, hogy a debreczeni honvédegylet is teljes erejével csatlakozik a mozgalomhoz. Végül elhatározta a közgyűlés, hogy f. év november hó 1-én ismét rendkívüli közgyűlést fog tartani, a mikor megváltásáért az elnököt s az elnöki számításokat felülvizsgáló bizottság akkorára küldetésének megfelelően, az eredményről referál.

— **Than Gyula megtiszteltetése.** A darab szerzőjét barátai és tisztelői több rendbeli meglepetésekben részesítették. A „D. Hp.“ szerkesztője ugyanis több helybeli hírlapirótól alkalmi mondatokat kért a „Than Gyula albumába.“ Másnap sült ki, hogy Kósa Barna, Gáspár Imre és Katona Imre uraknak, bámulatra méltó tapintattal a „D. Hp.“-ban kellett paradiroznok. Ez volt az album, melyben első helyen a szerény redaktor ur szellemének albumgracuma szerepel. A kedves alkalom kedvéért elnézhető, hogy a t. szerkesztő ur illetékesen használja fel a más nevét és kéziratát.

Az előadás alatt, első felvonás után korszort nyújtottak fel a zenekarból. — Az egyik diszes pálmá koszoru volt nemzeti színű szalaggal, melyen a következő felírás volt olvasható: „Than Gyulának, a „Paraszthűség“ szerzőjének: — Igaz jó barátai.“ Ezzel a koszorúval debreczeni jó barátai lepték meg a szerzőt, míg a másik koszorú (babér koszoru) szabadkai ismerősei küldték. A széles kék-fehér szalagon a következő felírás állott: Küzdj és bizva bízzál.“ Szerző ezenkívül számos üdvözlő iratot, sürgőnyt kapott, nagyobb részével előadás alatt keresvén fel. — Több ajándék tárgygyal tisztelték meg barátai, ismerősei első darabjának sikerülte alkalmából, melyek közül különösen szép egy ezüst toll-tartó. A mai második előadás után az „Angol királynő“ szalodában Than Gyula 40 terítékű bankettet rendez, melyen a közreműködők s nagyobbára újságírók vesznek részt.

— **Emberi méltóság és szocializmus.** A népkertben — a mint lapunk más helyén jelentjük — munkásgyűlés volt, a mely alkalommal a gyűlés egyik szónoka, *Hornyák* czipész ur neki ment a „Debreczeni Ellenőr“-nek s a mi igazságszerető, komoly lapunkat „a hazugságok tárházának“ nevezte. Hogy Hornyáknak mesoda véleménye van egy nem az ő felfogásához alkalmazkodó, hanem az értelmes, művelt embereknek szerkesztett lapról, az reánk nézve — persze — teljesen közönyös. Nem nélkülözi azonban a demografiai szempontból való érdekességet az az ok, a miért ártatlan lapunkat Hornyák ur így meglátszija. Emlékezni fogunk ugyanis olvasóink „Pofoskodó tanár“ című közleményünkre, a melyben emondottuk, hogy egy tanár egy tiszteltreméltó családból való fiatal tanulót, jelentéktelen okból össze vissza pofozott s eljárását ugyanezkor kellően méltattuk. Arról a tanár urról szól az ének, a gymnasiumi felügyelőség egyik pályázó jelöltjéről, ki

nehány hét előtt az utcán pofozott fel egy VII. o. tanulót, néhány év előtt pedig egy öngyilkosságba üzött tanuló levelét láttuk, ki őt nevezte meg a katasztrófa okául. Tegnapelőtt történt, hogy szerkesztőségünkben néhány gyermek ur jelent meg, a kik „az ev. ref. gymnasium IV. osztálybeli tanuló ifjusága nevében“ nyilatkozatot hoztak „A pofoskodó tanár“ című, nagyon is helyén való közlemény ellen, mely azzal kezdődött, hogy „Megbotránkozva . . .“ Csak ezt a szót és az aláírást olvasva adtuk vissza a közleményt ezekkel a szavakkal: „Ne írjanak újságot az urak, hanem tanuljanak!“ Valaki még azt is megkérdezte tőlünk: „Ugyan ki bujtogatta fel ilyen dolgokra?“ Ezt az esetet hozza fel a szónok, mint a szabadszólás elnyomásának példáját. Mert a népkert Hornyákja — úgy látszik — nem találta jó tanácsnak, a mit az ifjaknak mondottunk, ami hiszen az ő dolga. Azt se kutatjuk tovább, hogy hogy került már a vasárnapi szocialista beszédbe, a redakcióban szombaton délután lefolyt szcéna és micsoda szoros összefüggés van a professzor ur tenyere, a kis diákok faja és a Hornyák ur nyelve között? A „Debreczeni Ellenőr“ sem szorú védelemre Hornyák ellenében Bennünket egészen más dolog busit el. — Derék, becsületes munkásaink kitödulnak a népkertbe, végig hallgatják az eléjük tált értelmetlenséget, talán meg is tapsolják és egyiköknek sem jut eszébe, hogy oda kiáltás a félkegyelmű fecsegések azon megszemélyesült tárházának, hogy: „te a szabadszólás apostolául tolod fel magadat és védelmére kelsz egy tanárnak, aki tanítványaiiban ütlegekkel és vérlázító durvaságokkal nyomja el az emberi méltóságot!“ Nem osztjuk mi a szocialista nézeteket, bár kezökben vannak és önkök osztogatják, sőt dalolják is azokat dalokat, melyet mi — Hornyák urnál különb a felfogásu egyéneknek — irtuuk az emberi jogokról, de azt még se hittük, hogy a szocialisták, a munkások előtt lehessen a pofoskodást védelmezni és megtámadni egy lapot, midőn az emberi méltóságot oltalmazza, a felbujtogatott gyermekeket pedig küldi oda, ahová jó lenne Hornyák uramnak is eltekinteni: az iskolába!

— **Egyház.** A debreczeni ev. ref. egyház tanácsstermében okt. hó 17-ik napján d. u 3 órákor gazdasági ülést tart. Tárgy: folyó ügyek.

— **Kifütnetett debreczeni kiállító.** Nagyváradon virág és kertészeti kiállítást rendeztek a múlt héten. Debreczenből egyetlenegy kiállító vett részt azon, ifj. Heikal Ede a főiskolai fűvészkert főkertészének fia, ki növénygyűjteményt állított ki. A bíráló bizottság a fiatal H-ykalt első helyen nagy ezüst éremmel tüntette ki.

— **Elmezavart földmives iskolai tanuló** Megindító jelenetnek volt tegnap délután színlhelye a kollégium. Egy fiatal földmives iskolai tanuló szenirozott ott idegrázó jelenetet, viselkedésével bebizonyítva, hogy idegessége tul lépte a határt s örültt fajult. *Ludvigh* Jenő földmives iskolai növendék ugyanis tegnap a délutánt ott töltötte jogász barátaival a főiskola egyik szobájában, migmen egyszer felugorva székéről kirozott a folyósóra s azt kiabálva, hogy őt üldözik, leakart ugrani a második emeletről. Tarsai azonban ideje korán észre vevén szándékát, megakadályozták tetében. Rögtön orvosért futottak, épen utban találván az utcán dr. *Pallay* Miklós orvost ki a szerencsétlen útjut mevizsgálván örültségét konstataita. A rendőrségi központról — vasárnap lévén — *Tóth* Sándor r. fogalmazó elrendelte kiszállítását a közkórházba. Két társával kocsin ki is szállítatott *Ludvigh* a közkórházba, — hol a megfigyelő osztályban helyeztett el. — *Ludvigh* nagyváradí illetőségű árva gyermek. — *Virányi* Győző odaváló tanító a gyámja. Ezelőtt 4 évvel került Debreczenbe s a földmives iskola I. s 2. osztályát el is végezte sikeresen. Vizsgálja után azonban katonának vitték s a 3. esztendő ki is töltötte, altiszti rangot nyervén. Most a napokban jött vissza újra s beiratkozott a II. ik évfolyamra. Szorgalmas tehetséges ifju volt tanárai s társai kivétel nélkül szerették sőt

ösztöndijban is részesült. — Az utóbbi időben azonban nagy foku idegességben szenvedett s nem egy ember akad, ki előre megjósolta, hogy közel lesz az örültséghez. A baromfi kiállításon mint rendező működött de ott is sokakkal öszetüzött s mikor a rendező zavarásért kérdőre fontás ott hagyta a kiállítást. Gondolkodásában napokkal ezelőtt észlelte zavart, mert egy-egy dolgot két, három fele képen adott elő. A szerencsétlen ifju elmezavarának okát a vizsgálatnak nem sikerült kideríteni. Sem iszákos, sem beteg nem volt. Rendes körülmények között élt. Orvosi vélemény szerint pár hónapi gondos ápolás után talán vissza nyerheti józan gondolkodását. Gyámját *Virányi* Győző nagyváradí tanítót a gazdasági tanintézet igazgatósága értesítette a szomorú esetről.

— **A debreczeni szocialisták** tegnap d. u. 2 órákor a népkertben gyűlést tartottak, a mely — eltekintve egyes izgató frázisoktól — rendben folyt le. Elnökké *Kecskés* Pétert, jegyzővé *Frivilt* Ernőt választották meg. A hatóságot *Erdélyi* István és *Margitay* Sándor rendőrfogalmazók képviselték; a rendőrség részéről *Körner* Gyula csendbiztos és *Szász* rendőrbiztos voltak még jelen. A napirend első pontjához: a munkás néphelyzete és az általános szabad választási jog, *Tóth* Sándor szólott. Őt *Erdélyi* István r. kapitányi fogalmazó egy ízben figyelmeztette is, hogy a tárgyról beszéljen. Erre *Kecskés* Péter közbevágott, hogy ő itt az elnök; az ő joga a figyelmeztetés. „Szónok — *Tóth* Sándorhoz fordulva — folytassa!“ És a szónok folytatta; de minthogy szerinte a hatósági közeg töle megvonta a szót (*Erdélyi*: „Nem vontam meg, — csak figyelmeztettem), áttért az általános választási jogra. Beszédének ezt a részét papirol olvasta. Határozati javaslatot terjesztett be, a mely szerint a népgyűlés csatlakozik a szocializmus demokráciához; követeli az általános titkos választási jogot mindkét nem részére és megbizza a párt vezetőségét, hogy ez irányban az agitációt erélyesen folytassa. — *Aranyos* György, egy gyakorlottabb beszédű fiatal szocialista kelt fel *Tóth* Sándor elvtárs támogatására. A gépek ellea mennydörgött s a leleményes emberi ész úgy tüntette fel, mint a mely tönkre teszi a munkás népet. A tömeg zúgó helyeslése mellett koczkáztatta meg azt a kérdést, hogy törvényellenesen cselekszik-e az, a ki ily körülmények között lopásra vetemedik? Hiszen a gyomra kényyszerítirál! A hatóság képviselője odaszólt az elnökhöz: „Ez még sem járja, hogy önkök a tolvajtas felett Apotheozist zengenek!“ A népgyűlés ezután egyhangulag elfogadta az előterjesztett határozati javaslatot. A következő szónok *Horuyák* Endre volt. Böbeszédű, de idegen kiejtő-ű ösmert szocialista szónok. A szocializmus demokrácia kötelességeit és az alföldi munkásnép kivételes állapotát ismertette. Kijutott beszédéből a Debreczeni Ellenőr“-nek és *Dicsőfi* József lelkésznek is, a kinek egyházi beszédeit kibebbitette. *Aranyos* hozzájárult, kontrázott a Hornyák előadásához még s utoljára a napirend harmadik pontját tárgyalta. A párt vezetőségét 31 tagról 50 re bővítették. Az előadó e tárgynál *Aranyos* volt, aki azzal buzditotta elvtársait öszvetartásra: „Világ proletárjai egyesüljetekek és bizunk a jövőben!“

— **A debreczeni orvos-gyógyszerész egyesület** szombaton délután népes ülést tartott, melyen dr. *Csikós* Sándor a csonttörések járó kezeléséről értekezett, tizenegy esetet ösmertetvén. A tárgyhöz bozzászóltottak: dr. *Ujjfalussy* József, dr. *Fráter* Imre, dr. *Balkányi* Ede és dr. *Sichermann* Adolf. Élénk eszmecsere után ért véget az ülés.

— **A debreczeni iparos ifjuság öképző** egyletének 100-as vigalmi bizottsága tegnap délután *Kiss* Sándor elnöklete alatt gyűlést tartott. E gyűlésen elhatározott dalestélylvel egybekötött társasvacaora rendezése; idejéül e hó 28-ika, helyiségeül pedig a *Korona* vendéglő nagyterme. A vacora feladását huszonöt — egytől-egyig előkelő iparos családból való — stép leány fogja teljesíteni, a kik hir szerint

egyforma, magyaros ruhában fognak megjelenni. Vacsora után „nemzetközi posta levelezés” rendeztetik díjazással. Díjat nyer azon ur és hölgy, kik legtöbb írott levelező lapot mutatnak fel. Díj egy egy torta. Az estélyre való belépti díj, melyben a vacsora ára is benn foglaltatik, 1 forintban állapított meg.

— **Utóállítás.** Utóállítás lesz e hó 20-án a csapó-utcai hadkiegészítő parancsnokságnál. Ez ideig még csak 2 idegen illetőségű katonaköteles jelentkezett az utóállításra.

— **Háboru békében.** Tegnap este 9 óra tájban valóságos utcai harc folyt le a Széchenyi utca végén. A közös és honvéd huszárok mulatozás közben kicsinyes okok miatt, összetűztek egymással s olyan verekedést kezdtek, a melyben már régen nem gyönyörködött az utcai népség. Valóságos ostrom-állapot uralkodott az utcán, mikor a huszárok összecsaptak; kardjaikat kirántva rohantak egymásra, két embert alaposan „helybenhagytak”. A verekedésnek nem a rendőrség, hanem a honvéd őrzővetet vetett véget, mely is megadásra szólította fel a verekedő csapatot s bepiszította a harcukérvő katonákat a kaszárnyába. Csodálatos dolog, hogy a rendőrségnek híre, hamva sem volt, pedig olyan pokoli lármával folyt le a verekedés, hogy megzavarta az egész utca lakóit.

— **Az egyforintosok bevonása.** Az egyforintos papirpénzek tudvalevőleg még csak ez év december 31-ig „járnak”, vagyis új évre mind bevonják. Ez már is nagy mértékben észrevehető a pénzforgalomban; a többnyire elnyúlt, kopott kék bankó helyét mind tömegesebben a csengő ezüst koronák foglalják el. Október havában újabb 10 millió papír forint került ki a forgalomból. Julius vége óta, mióta a forintosok bevonását megkezdék, az egy forintos államjegyek forgalma 59 millióról húsz millióra szállt le. A bevonás most mind gyorsabb tempóban fog menni, úgy hogy ez év végére mind be lesz vonva. Újév után csak az állami pénztárak váltják be a papír forintost.

— **A mulatozás vége.** Még a vásáros időből való történet, de az egyik bősét csak most sikerült megcsinálni a rendőrségnek. Nagy Károly napszámos együtt mulatott Simon Lajos társával. Mikor már „emelkedett hangra” jutottak, Simon Lajos nyomtalanul eltűnt. Meglepőbb volt azonban Nagy Károly előtt az, hogy a zsebében levő 16 forintot tartalmazó „stramfli szára” is eltűnt Simonnal együtt. A tolvajt azóta, bár hogy kutatták, nem sikerült ellozni, mignem tegnap a károsult megismerte az utcán. A rendőrség az ügyet áttette a kir. ügyészséghez.

— **A Kossuth szobor javára** újabban a következő adományok gyűltek be; a 260 sz. gy. iven: Kertész János 10 frt. A 112 sz. gy. iven a Szatmár megyei függetlenségi és 43-as párt gyűjtése: Luby Géza 1 frt, Jékely Zsigmond 1 frt, Mody Lajos 1 frt, Sigley Béla 1 frt, Kóhalmi Gyula 1 frt, Zoltán József 1 frt, Nasch Arnold 1 frt, ifj. Sternberg Sándor 1 frt, Demidov Ignác 1 frt, Vaday Menyhért 1 frt, Turkeli N. 1 frt, Kauka Mihály 1 frt, Baláti József 1 frt, Zivonovics V. 1 frt, összesen 14 frt. — Koszorus Lajos és M. Kiss István gyűjtése: Gutfreund Izidor 20 kr, Schwartz Lajos 50 kr, Rosenfeld Mór 50 kr, Singer Jakab 20 kr, Egri Mózes 20 kr, Löwenheim Sámuel 1 frt, Battenberg 10 kr, Ludman Herman 20 kr, Knopfer Laura 20 kr, Kannengisser Gizella 20 kr, Kozák Miklós 10 kr, Czéner Sámuel 10 kr, Krausz Dávid 10 kr, Lusztig Gyula 10 kr, Fischer Béla 10 kr, Cserna Vincze 2 frt, Pongrácz Jenő 1 frt, Koszorus Lajos 5 frt. Összesen 11 frt 80 kr. Kiss Albert az 580 sz. iven ugyan 25 forintot.

— **„Ne feküdj a szóna boglya tövére.”** Nem ismerték talán ezt a nótát. vagy talán nem hitek igazságában, **Kálmáncshelyi** Miklóst három napszámos társával a városi kaszáló egyik boglyájának tövében tövében találta a rendőrség. Most már fedett szállást kaptak — piczében.

— **Késelő Desdemona.** Az **Othello-jának** **Lukács László** volt a becsületes neve. **Miklós** Juliskának hívták a késelő hölgyet, ki vadházasságban élt Lukácssal, kit a „szöld szemű szörnyeteg”, a féltékenység tegnap este sem hagyott aludni. Kissé talán vasárnapi hangulat-

ban is lévén, neki rontott az utcán Juliskájának a verekedést kezdett vele. Desdemona azonban nem hagyta magát, előrántott egy konyha kést s megakart szurkálni Lukács Lászlót. — Mindkettőt a rendőrség vette oltalma alá.

— **Megverték a rendőrt.** Jóna Dani és Mihály temető csöszök, Balogh Ferencz napszámosok összeverekedtek tegnap nyíl utcán este 7 órakor. A verekedés olyan vekemens erővel folyt, hogy összeszaladt az egész utca. Egyik rendőr, hivatását akarván teljesíteni, csandre intette a verekedőket s így tett azután „hivatásának áldozatá”-vá. A verekedő lovagok alaposan elagyabugyálták a rendőrt, kit a rendőr őrzővetet szabadított meg „kényes” helyzetéből. A rendőr súlyos testisérteket szenvedvén ez ügy a kir. ügyészséghez tétetett át.

— **Áthelyezés.** A földmivelésügyi magy. kir. miniszter Pető Lajos, alerdőfelügyelőt, a temesvári erdőfelügyelőségtől a debreczeni erdőfelügyelőségre helyezte át.

* **Uj orvos** Varga Emil, orvos, Varga Károly helybeli nagy kereskedő fia, ki a budapesti egyetemen, a Szt. Rókus kórházban, és a nagy Stefánia gyermek-kórházban huzamosabb ideig mint orvos gyakorolt működött, városunkban orvosi gyakorlatát megkezdte.

— **Séta hangverseny a Margit fürdőben.** A tegnapi hirdett Margit fürdői séta hangverseny meglehetősen sikerültnek mondható, mint kezdet és újdonság e genreből biztat a továbbiakra. A hangversenyt Rácz K. ügyesen vezette.

— **Egy sós kifli, egy császárszemle, meg egy közön éges szemle.** A reggeli postával egy kicsiny csomagot kaptunk ma. Érdekkel bantottuk fel. Apró önképzőköri szárnypróbálgatásokat sejtettünk benne. A csomag kék papíros borítékából azonban, némi csudálkozásunkra, egészen más hullott ki. Egy darab sós-kifli, egy darab császárszemle és egy darab közönéges szemle. Róth Ferencz a csomag feladója pedig tisztelettel kéri a tekintetes szerkesztő urat, hogy csufolják meg a becses lapjukban a debreczeni pék urakat. — Csöndes rezignációval néztük ciznikus köklerek a három süteményt. A sós-kifli karca volt és zö d alap-sziad, a császárszemle puffadt alakján valami gögös mosolygást váltottunk fel, amint neki támaszkodva kisebb kollégájának feküdt az asztalon. — A közgazdaság vezetője megkötölte a sós-kiflit és csendes humorával mosolyogva jegyezte meg: Zanzibárban az udvar szállító pé-nél szokás ilyeneket találni. — Nos, végre is a pékekkel felesleges bántani, ők tudják, hogy merre van az út a milliók felé, s végre is két krajczárért nem kivánhatunk „banketes táncot.”

60.000 frt. a főnyeremény a lembergi kiállítás sorsjegyeknél, mely 1% levonattal után készpénzben fizettetik ki. Figyelmeztetjük tisztelt olvasóinkat, hogy a húzás már október 16-án lesz.

Táviratok.

Sándor szerb király Budapesten.

Budapest, október 15. (A Debr. Ellenőr eredeti távirata) (Érk. d. u. 3 ó. 30 p.) **Sándor,** az ifjú szerb király tegnap délután három órakor érkezett meg Budapestre. A pályaudvaron megjelentek **József** királyi herceg, **Hieronym** Károly belügyminiszter és számos előkelőség, valamint nagy közönség.

Később megjelent a pályaudvaron Ferencz József királyunk is.

A szerb királyt hozó különvonat berobogásakor a zenekar a szerb himnuszt játszotta.

Ferencz József király az ifjú **Sándor** szerb király elé sietett és üdvözölve, kétszer kezét szorított vele.

A méltóságok bemutatása után kocsiba ültek és a budai királyi várba hajtottak, hol a szerb király számára külön lakosztályt rendeztek be.

Este hat órakor **Sándor** király tisztelető udvari ebéd volt, melyen **Ferencz József** felköszöntötte **Sándor** király ő felségét, egészségére emelvén poharát.

A felköszöntőre **Sándor** király francia úl a következőket válaszolta:

„Köszönetemet fejezem ki a szives fogadtatásért, állandó igyekezetem az, hogy a szövetség monarchiával a legbarátságosabb összeköttetést ápoljam Ausztria császára és Magyarország királyá éljen.”

Ebéd után a vendég-király az udvari ebédre meghívottak közt cseré-t tartott.

Este a magyar királyi operában diszoldadás volt, melyen királyunk Sándor királylyal és egy saját, mint annak kíséretével megjelent. Az operából való távozásukkor a közönség az utcán lelkes ovációkkal fogadta.

Ma Gödöllőre utaztak a felségek, ahol udvari vadászat van.

A szerb hivatalos lap azt írja, hogy Sándor király budapesti látogatása házassági teret van összefüggésben.

A belga klerikálisok kudarca.

Brüsszel, október 15. (A Debr. Ell. l. lenőr saj. tud. távirata. Érk. d. u. 3. ó. 30 p.) A belgiumi választásokon a klerikálisok nagy vereséget szenvedtek.

Városi és megyei ügyek.

* **Debreczen a firenzei kongressuson.** A szép Arnó parti olasz városban, Firenzében „Congres international pour l' enfance” név alatt a jövő esztendőben nemzetközi kongresszus ül össze, a melyen a gyermek részére alapított jótévé intézetek fejlesztése főként fognak tanácskozni az emberbarátok és a világ tudósai. A belügyminiszter a bécsi olasz nagykövet megkeresése folytán ma az iránt hívta fel a városi tanácsot, hogy az ilyen köz és magán gyermek-intézetek alapszabályait, s az ezekre vonatkozó adatokat kellő időben küldje fel Budapestre.

— **Segély a baromfi kiállításnak.** A múlt héten rendezett baromfi kiállítás a gyér látogatás miatt néhány száz forint deficittel végződött. Jól fog esni tehát a családott rendezőségnek a városi tanács mai határozata, melylyel a kiállítás költségei fedezésére utólagosan katszáz forintot szavazott meg.

A kis tiszthelyettes története.

A szobában csendesség volt s a homály lassan borult rá csendevok alakjaira, amint az est leszalott a házak fölét.

Hangtalan mindnyajan, szomoruan, busan nézett maga elé mindenki, hiszen olyan szomorú dolgokról beszéltek is az imént.

Szinte örültek amint leszalott a sötétség. A sötétben a hang is masmorra es nem látják egymás arcát; úgy könnyebb beszélni szomorú dolgokról.

Az öreg asszony mondta igen csendesen:

— Hat nem lehet segíteni... nem lehet!

A szobaleány jött be az ego támpával. — Hirtelen elhaltatott hat az öreg asszony.

Később újra beszélni kezdett, de nem is hallgattak. A fiatal asszony meg a férje kezdték egymás közt suttogni az oszi agaraszt versenyekről. A Topolesányi Fülkőjára fordadtak egymás között. Ők nem bántak akármilyen történet a fiatal tiszthelyettesrel, a ki az ajtónak támaszkodva görnyedten, fáradtan nézett maga elé semmi közük hozzá. A férfinak semmije, az asszonynak sem. — Csak amolyan fogadott gyermek

Az öreg asszony hangja még ott zugott, ott vibrált a szoba levegőjében, a kegyetlen szós a kis fiatal katona meg jobban teroskadt ennek terhe alatt.

Olyan fiatal még és meg kell válni az élettől!

Néhány rongyos száz forint miatt?!

A homokát kiverte a verejték, a mint a hideg, csuaya hálára gondolt. Lehegett s amint a tüdejéből, ki meg belutott a levegő úgy sivitott az a torkába. Gyötörte a láz...

— De csak most az egyszer, — anyám!... nyögte elhalóan. — Az öreg asszony busan nézett fel rá! Szelid kell szeméből úgy sugárzott ki a fájdalom, hogy olyan tehetetlen...

A kis tiszthelyettes felegyenesedett. Lassan lomposan odakullogott a fogadott anyja mellé s leült annak a lábához egy zsámolyra. A fejét odaszorította a szék kartájához s csendesen kezdett szokogni...

— Nem lehet?

Az öreg asszony suttogott valamit a székben, nem is értette. Hisz jól tudta, hogy nem lehet. Nagyon szegények ok.

Megint csend lett, mély csend. Az a másik kettő már beleunt a beszélgetésbe s káoszolódta kifele. Nem érdekelte őket ennek a fiatal gyerekek a sírása.

Csendesen csapódott be utánuk az ajtó. Az öreg asszony akkor hirtelen lehajlott a fiú fölébe:

— Kérjél Andertől kölcsön, ő gazdag tudod! . . .

A fiú felugrott:

— Attól a gazembertől! — sziszegte elfojtottan, — Soha, inkább megtdnéd halni.

Az öreg asszony csendesen tapasztotta arczára két kezét; zokogni kezdett hangtalanul.

— Máshol pedig nincs segítség! Tudod a véremmel is megváltanálak, hiszen ugy szeretlek, mintha édes gyermekem volnál . . . De nincs! Uristen, nincs! . . . A sors oly nyomorult! — Tőle kell kérned!

Nagy szünet következett azután. Nem szóltak, de mind a ketten egyről töprengtek.

A fiú egy székbe vetette magát, s a két kezét feje mögött fűzte össze, úgy bámulta a plafonnak ezerszer látott kék rózsáit és tulipánjait.

Később felkelt.

Az a másik kettő az ebédlőben pikettirozott. Lassan ment oda a férfihez s a fölébe sugta:

— Gentlemani szóra nem adna kölcsön négy száz forintot, Virági ur?

A férfi felkapta két nagy savószintű szemét és ostobán bámult fel rá:

— . . . Én? Honnan jövök én ahhoz? . . .

Az asszony türelmetlen surolta a kártyáegymáshoz s bosszusan mondál:

— Eh, adjon neki, Andor. — Hát a férfi lassan, gondolkodólag húzta, ki tárcáját az oldal zsebéből s oda vetett, valahová félre néhány bankót. Azt se nézte, hogy mennyit és vidáman mondta — a partnerének.

— Nos, az ötszáz poén agá kevés lesz Margitkám.

Krúdi Gyula.

Közönség köréből.*)

(Nyilvános köszönet.)

Mind azon rokonaim és barátaim, kik felejtethetetlen nóm temetése alkalmával szives megjelenésükkel bánatomnak enyhítést szerezni sziveskedtek, fogadják ez uton hálás közönetemnek legbiztosabb nyilvánítását.

Debreczen, október 15.

Kovács János.

*) Az e rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

Az amerikai grófné.

— Amerikai regény. —

11.

— Chatfield-Taylor H. C.-től. —

(Folytatás.)

Lady Olivának megdöbbentett az új rokon de igen sok rossz szokást fedezett fel benne, míg az anyja azon örült, hogy sokkal inkább bemutatónak véli az udvarnál mint gondolta. Mert ő úgy festette le maga előtt az amerikai leányt, mint egy borzalmasan nevetlen, rikácsoló közönséges nőt és ime egy csinos leány állott előtte, a ki egy kis csiszolással nem sokára olyanná fogja magát kinőni, mint a milyenek ők. Igaz, hogy használt sok falusi kifejezést, aztán természetes, szívből jövő nevetése kissé hangos volt, de még sem találta annyira lehetetlennek, hogy egy kis figyelmeztetéssel a társaságban idővel meg ne állná a helyét.

Ebéd végeztével mindnyájan barátságosabbak lettek, bár látszott még, hogy ez kissé erőltetett. Lady Olivia megkérdezte Hugót, hogy nem hívott-e meg valakit barátai közül a jövő hóban tartandó vadászatokra.

— De igen, felelé, még pedig olyan embert, a kinek jelenléte tetszeni fog, ha csak meg nem változtatad nézettedet, míg én az egyesült államokban voltam.

— Ki az? kérdé Lady Olivia.

— Régi barátod Langdon. Tegnap találkoztam vele a Picadilly-n.

Csend állott be, Lady Olivia elpirult, majd összeszedve magát, határozott hangon felelé:

— Igen fogok örüdeni. Mi ugyan nem vagyunk olyan jó barátok mint az előtt, hanem azért csak elférünk együtt; neked azonban egy régi tiszteletted tárgya lakik közelünkben Goodwood Parkban, tudom örömet megújítod az ismeretséget.

— Ki az? kérdé Hugó, bár érezte, hogy kire czéloz.

Midőn te ismerted, akkor Barclay Magdának hívták; most már férjnél van.

Laura összeresztette e név hallatára. Férjére tekintett, hogy láthassa, mily benyomást tettek reá a szavak. Hugó azonban egész nyugodtan biztosította Lady Olivát, hogy örülne a viszontlátásnak, de azt hiszi, hogy ily sok idő után Magda őt talán el is felejtette. Férje magaviselete egészen megnyugtatta Laurát.

Lady Olivát nem hozta ki sodrából a Hugó nyugodt magaviselete és visszatértette a beszédet Langdon kapitányra kérdeve unokafivérét, hogy mi vette rá ezt a megtettesedett sportembert, hogy Sussexbe jöjjön és ott hagyja szeretett megyéjét.

— Azt mondta, hogy megunta a sik gyepet és dombos vidéken rövid futamokkal szeretne megpróbálkozni.

— El sem tudom képzelni, hogy az a ki az ő vidékén vadászhatik, nálunk valami élvezetre találhatna.

— Ne felejtkezz el magadról, kedvesem, a vadászat talán csak kifogás. Te már jobban ismerhetéd a férfiakat, mintsem hogy minden szavukat elhidd.

— Találkozott nőddel is? kérdé oly hangon, mely ha nem is volt sértő, de úgy volt tartva, hogy Hugó haragos pillantást vetett reá és az „Igen“-t úgy hangsúlyozta, hogy Lady Olivia nem tartotta tanácsosnak a beszélgetés tovább folytatását.

Késő este, midőn Hugó és Laura visszavonultak lakosztályukba, Laura kiment az erkélyre és belebámult az éjbe. A fellegek oszlani kezdtek és a hold kibukkant a magas tölgy és tiszafák közül. Hányszor gyönyörködött ő Highland-Gleu-ben a rejtélyes hold világában. Itt azonban nem volt hallható a Michigan tó csapkodása a partokon. De legalább ez is falusi hely, távol az elbizakodott, füstös Londontól. És még is el kell mennie oda is, mert ő Morse Laura, most neje egy angol grófnak és így kötelezettségei vannak.

Dereka körül egy kar fonódott, és megfordulva, férjét pillantotta meg.

— Min tündölöl oly mélyesen, kérdé ez.

— Gondolkozom a történetek fölül. Ugy tetszik mintha mással történt volna meg mindez, én pedig csak a szemlélő lettem volna. Ugy tűnik fel előttem, mintha lehetetlen lenne, hogy én vagyok unője e hatalmas várkastélynak.

— Különösnek és csaknem hihetetlennek tetszik nekem is. Mikor még mint távoli rokon jártam ide, alig méltattak figyelemre; én sem hittem, hogy egykor ura legyek e helynek. Az öreg gróffal nem igen jó lábon állottam. Vén zsörtölődő fukar ember volt és szidott mindenkét, ki tédet fejet nem hajtott előtte. Most már mindegy, sok hányattatáson mentem át e világban, de végre a sors még is könyörülő lett. Remélem te is oly boldog vagy mint én?

— Igen, boldog vagyok, felelé lassudan, de tétovázó, gondolkozó hangon.

— Na lekem, ne légy oly bánatos. Ne ijedj meg minden kicsiségtől, egy-két hét alatt hozzá fogsz szokni az élethez és áldani fogod a sorsot, mely nekünk gazdagságot, boldogságot adott.

— Hugó! ha te szeretsz, boldog leszek akárhol, csak ne szégyeld magad miattam, mert ha ezt látnám, az halálom lenne.

Nevetve czirógatta meg az arcát és mondá:

— Soha se gyötörd magad lehetetlenségekkel, és megfogva neje kezét bevezette a szobába, hogy magának lefoglalva elvonja az irigy holdvilágtól.

(Folyt. köv.)

A monokli.

— Irta: Charles Diquet. —

Clavaroche csak három kis hibája volt: szerette a kártyát, az asszonyokat és a lovakat. Az igaz, hogy e három kis hiba már sok embert juttatott annyira, hogy szálmán pusztultak el.

Nini Caillette kisasszony a legjobb uton volt, hogy hősüket tönkretegyje, midőn ez levelet kapott egy öreg nénjétől a vidékről. Ez a néni szerette őt és pedig annál inkább, mert ő maga hajadon maradt, Clavaroche pedig még mindig hóbortos ficzko hírében állott.

A néni meghívta őt, hogy töltsön néhány órát nála Vitrében. Clavaroche eszébe jutott, hogy még este előtt kétszáz aranyat kell megfizetnie, a mit Cailletnél játékban vesztett. Ugyanakkor a postával egy számlát kapott Worthtól több ezer frankról. Erre elvasta még egyszer a néni levelét s azt mondta: — odautazom!

Abban a kritikus helyzetben, melyben jelenleg volt — birtokai mind meg voltak terhelve s azt sem tudta már, mivel biztassa hitelezőit, csaknem élvezetet talált abban a gondolatban, hogy 89 mérföldnyire utazik Páristól, más levegőt szí és takarékoskodik. Ha csak tíz napot számol átlag 25 aranyával, már ez is 250 arany.

Elhatározta tehát, hogy utazik és Nini majd Vitréből értesíti a levegőváltoztatásáról. Sőt egy órával később a gyorsvonat a Bretagne felé száguldott vele.

Corisandre néni, egy még szépnek mondható hölgy, tárt karokkal fogadta unokaöccsét, a kit kora gyermekéje óta nem látott. Igazán meg volt indulva a jó hölgy, hogy kívánságának oly gyorsan engedett.

Nagyon kedvesnek találta Clavaroche. Igazi párisi levegőt hozott magával a vén családi lak józan, szigoru termeibe. A mi a fiatal embert illeti, úgy találta, hogy nagynője távolról sem oly vidékies, mint hitte. Egyáltalában nem találta a falusi életet oly borzasztónak, a mint előtte festették. Kénytelen volt ugyan minden nap piquettet játszani a vén kisasszonynyal s a „szalmafejúek“ köre Párisban ugyancsak mosolygott volna fölötte, ha így látja. De neki minden új volt s idővel meg is tetszett. A néni meg büszke volt rá. Bevezette őt Vitré legközelebbi családjába s ez az új, egészséges, józan és egyszerű élet elragadta őt. Így történt, hogy már négy napja mult s még eszébe sem jutott Caillette Nini kisasszonynak írni.

Néni egy-egy pikáns történetkét mesélt el Corisandre néninek az ő párisi világából. Ilyenkor a néni mosolygott s gonosz csontnak nevezte unokaöccsét. Szóval, a napok nem ugyan kicsapongó bohóságokkal, de elég kellemesen teltek.

A néni egészen meglepte, hogy unokaöccse nem kívánczik el tőle. Igazán nagyon szeretetreméltó volt attól a párisi világítól, hogy napoként piquettirozott vele s elsisérte őt mindenhova. Clavaroche nemsokára az egész tiszteletreméltó város ismerte s az nap, midőn egy nyári táncmulatságra elfogadott egy meghívót, a néni megcsókolta mindkét orcáját, sőt kedve lett volna azt megismételni. Ugyan ki is merete azt mondani, hogy az ő unokaöccséből országos lump lett? Hisz itt az egész világ tisztelte őt s elpusztíthatatlan jókedvével derűt árasztott a környékbeli kastélyok elporlódtapátáira is. A néni fejébe vette, hogy megfogja őt házasítani, persze majd később. Egyelőre örült, hogy magának tarthatta őt.

Clavaroche nagynőjével a karján lépett be a bálterembe. A lányok mind érdeklődtek iránta, mert már hallották híret Corisandre néni unokaöccsének. Nagyon csinosnak is találták s a fiatal hölgyek idősebb kísérői is elnézéssel, csaknem jó akaratú tekintettel rá s elárasztották a néni bókjaikkal.

Clavaroche csevegett a mamákkal, táncolt a fiatal asszonyokkal és lányakkal s oly pompáson mulatott, akár egy fiatal diákocská, a ki egy fiatal leányt pillantott meg, a kinek nem volt tánczosa, udvariasan hozzáívetett, ne-

hogy kénytelen legyen a szegényke petrezselymet árulni.

E pillanatban egy fiatal, csinos szőke leányt kért tánczra. A leánykának szép nagy fekete szeme volt, arcbőre olyan fehér, mint a tej s ajka üde, mint egy nyíló rózsza.

A lányka elfogadta karját s aztán oly vidáman perdünek tova, hogy a mamákban legszebb ifjúkoruk álmai ébrednek fel. Mindenki csak őket nézi, a többi párok lassacskán abbahagyják a tánczot s ők egyre keringőznek, önfeledten egymáshoz simulva. A lányka gyönyörűen tartotta magát s elbűvölő kedvességgel nyugtatta fejecskéjét lovagja vállán.

Végre elhallgat a zene s Clavaroche ismét édes anyjához akarja vezetni tánczosnőjét, a ki egy kissé bágyadtan, de mint egy boldog kis galamb eresztette le szárnyait, azaz hogy karjait

Hohó! A do'og nem megy oly könnyen! Szorosán egymáshoz vannak fűzve.

A lány arczát sötét pir borítja el s bármily furcsának tetszik is Clavaroche előtt, őt is bosszantja a dolog.

Mialatt ugyanis valóságos dühvel forogtak egymással, Clavaroche monoklija, mely egy selyemzsinóron függött, leesett s a fiatal lány ruhaderekába bujt.

Clavaroche vissza akarja rántani, de nem megy, el akarja tépni a zsinórt, de az nagyon erős é- nem enged.

Milyen gonoszságokra képesek az ily apróságok!

A fiatal lányka zavara leirhatatlan. Clavaroche is mindinkább megzavarodik. Hogy huzza ki azt az átkozott monoklit a mousseline-áradatból? Hisz csak nem kotorászhatott utána s a lányka sem próbálhatta meg ily közvetlen közelben...

Végre Clavaroche kétségbeesetten nagyot ránt a zsinóron. S a monokli napfényre jön. De a lángoló pir a lány arczán hirtelen elhalványodik; arczocskája fehérebb lesz a mousseline-nél.

A monoklival együtt ugyanis egy jókora darab — vatta került elő.

A lányka bájos egy teremtés volt de még nagyon, nagyon fiatal. Szóval — — biz az vatta volt!!

A szegény kicsike féláljultan dől egy székre, s egy pillanat alatt elterjedt a hir az egész bálteremben. A lányok összedugják fejüket s legyözik mögött halkán vihognak.

A szerencsétlen Clavaroche végre visszanyerte higgadságát. Kereste tánczosnőjét, hogy újra bocsánatot kérjen tőle s egy új tánczszal feledtesse vele a kis balesetet.

De a lányka eltűnt.

Corisandre néni vigasztalan volt unokaöccse balesete fölött: egy kissé szemrehányó hangon mondta neki:

— Ugyan, minek is viselsz olyan haszontalan ablaküveget!

Nemsokára hazamentek s hogy bosszuságukat feledjék, lefeküdtek aludni. Az éj rendesen jó tanácsadó szokott lenni. Másnap reggel Clavaroche elhatározásra jutott. Megkérte nénjét, hogy menjen el a lányka anyjához s kérje meg a kicsike kezét.

— De — veté közbe a néni — az a lányka Vitré leggazdagabb örökösője.

— Tehát eddig még nem örökölt? Hátározottan szerencsésebb vagyok, mint a hogy megérdemlem.

Corisandre néni egy kissé nyugtalankodott, de azért megtette unokaöccse kívánságát.

A lánykát könyekig megindította a fiatal ember lovagiassága s elfogadta ajánlatát. Három nappal később Clavaroche hivatalosan mint vőlegényt mutatták be.

A szeretetreméltó tánczosnő egy gyáros egyetlen leánya. Mástfél millió frank hozományt hozott neki a házhoz.

A mi Clavaroche illeti, nem visel többé monoklit, mivelhogy ugysem tehetné többé jóvá az ilyen baleseteket.

Corisandre néni kifogyhatatlan a dicséretekben melyekkel unokaöccsét elárasztja, a ki teljesen lemondott az örült párisi életéről és Caillette Niniről. Az utóbbit megvigasztalta az a cheque, mely a bucsulevéhez volt mellékelve.

Mindazonáltal parasztnak nevezte Clavaroche.

S Clavaroche valóban paraszt lett: egy boldog paraszt, a ki tehermentessé tette birtokait — s vadász, lovagol és gazdálkodik.

Egy évvel férjhezmenetele után láttam Clavaroche asszonyt. Egy tekintet meggyőzött arról, hogy nem lehetne többé napfényre hozni egy monoklit, ha még egyszer eltévedne. A történetnek pedig vége van.

A kis lutri huzásai.

— Oktober 15-én, —

Budapest:	21	85	34	5	22
Lincz:	29	1	50	55	30
Trieszt:	56	37	3	52	79

Apró-cseprő.

* Mire jó a polgári házasság?

Berényből írják a „B.-nek ezt a jóízű dolgot: Donga Mihály beállit az ottani egyik ügyvédhez, Kollár Jánoshoz.

— Egy kis sorom volna, ha tán valami apró költségből ki lehetne módolni.

— Mi lenne az? — tudakolja az ügyvéd.

— Hát, kérem, szeretném *beszüntetni* az asszonyt!

Vagyis, hétköznapi szóval élve, Donga válni akar, mert azt hiszi, a polgári házassággal „beszüntetni“ lehet a régi asszonyt.

* Mit vittek az oláh mártiroknak?

Temesvári laptársunk a „Délmagyarországi Közlöny“ a nemzetiségi tanítók megbízhatatlanságáról vezércikkéve egy helyen így ír:

És ime kiderül, hogy a dászkalok a magyar vendégszeretet után tömjént és *marhát* visznek a szegedi mártiroknak.

Persze, hogy sajtóhiba van a dologban. Nem „marhát“ visznek a jó dászkalok, hanem — mirhát.

A PRÁGAI ZSIDÓ TEMETŐBEN.

(Ada Christen.)

A zsidó böcs, rabbi Löwnek

Sirján állék meghatottan:

Hogy fogadják fenn az ösök:

Végzetemben jól hallottam.

De mi az, bámulva kérdém,

Hogy minden zsidó, itt járva.

Nagy s kicsiny halk mormogással

Egy kövecskét dob sirjára?

„Mert a tisztelet jeléül,

Ez a törvény“ — válaszoltak,

„Szómi éöknök virágot,

Sirjára követ a holtnak.

Bezse, ily pogány szokás nincs

Keresztyének közt, mi köztünk;

Mi sirjuk megkoszoruzzuk,

Kiket élve megköveztünk.

Ford: Szász K.

Kevés oly nő van, kinek jó tulajdonságai túlélik szépségét.

La Rochefoucauld.

Érzi is a szerető, mit kíván olykor esztelen ésszel! A ki mindig tudja, hogy mit kíván, igazán sohasem szeretett.

Weston.

* **Elektrizált orrok.** Tekintettel a hideg évszak közeledtére, sokakat fog bizonyára érdekelni az az újszer, melyet Helbing nürnbergi tanár talált föl s mely már a múlt télen is kitűnőnek bizonyult a fagyott orrok ellen. Helbing 31 megfagyott orrnál használta a villamos áramot s valamennyi esetben sikerrel. Az alkalmazás módja a következő: A két sarkat az orr két oldaljára helyezzük s 5—10 percnyi mérsékelt áramot alkalmazunk. Az elektromos drótokat e mellett lassan ide-oda huzgáljuk, hogy a bőr minden részét megérintsük és ne hagyjuk soha egy helyen. Ily módon okozzuk a legkevésbé fájdalmat. Az áram

erősségét a bőrégés intenzitására mérten kellőképp mérsékelhetjük. Az elektrizálás legközelebbi következménye az illető bőrreznék erős, élénk pirossága, mely több órán át, sőt két napig is eltart. A bőr kimélése végett az egyes ülések között 2—3 napi időközöt hagyunk. A pirosság nemsokára jelentékenyen csökken s mindenekelőtt a hidegről melegbe lépéskor érezhető kellemetlen érzés marad el. A gyógyhatás teljesen biztos, úgy, hogy e gyógymódnak behozatala a therapiába csak a legközelebbi idő kérdése lehet.

Közgazdaság.

* **A szőlő új betegsége.** Franciaországban a szőlőnek egy újabb veszedelmes betegsége a gommoso bacillaire lépett fel. A földmivelésügyi miniszter minden intézkedést megtett arra nézve, hogy szőlőmivelésünk a szőlőbetegségnek hazánkba behurcolásától megóvassék és a legnagyobb szigorral fogórkódni a felett, hogy ez intézkedéseinek fogadata is legyen. E végből megnyitotta az 1892-ben kibocsátott azon rendeletét, mely szerint külföldről származó szőlővesszők az ő különleges engedélye és e czélból kiállított különleges szállítási igazolványa nélkül az ország területére külföldről, még Horvát-Szlavon ország területéről is be nem hozhatók, sem át nem szállíthatók. E rendelet ellen vétők kihágást követnek el és a legszigorúbban büntetettek.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.

Október hó 13. Hízott sertés árak 1. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli súlyban) 40.—40.5 kr Öreg közép (páronkint) 300—400 kilogramm súlyban 40—40.5 krig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 41.5—42. krig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogramm súlyban 42.5—43. krig. — Fiatal könnyű (páronkint 250 kgr. terjedő súlyban 46.—47. krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kgr. felüli súlyban) 40—41.5 kr. — Közép (páronkint 220—280 kgr. súlyban) 42.—42.5 krig. Könnyű (páronkint 220 kgr. terjedő súlyban) 46—47. krig. A hízott sertés uzleirányata lanya.

Debreczeni városi színház.

Idénybérlet 13. szám. Páratlan bérlet.

PARASZTHÜSÉG.

Ma Hétfőn itt másodszor. Páratlan bérletben.

Énekes népszínmű 3 felvonásban. Icta: Than Gyula. Z-nejét összeállította: Znojenszky Gy. (Rendező: Bács K.)

Holnap Kedden 1894 évi október 16-án:

I T T M Á S O D S Z O R.

Páros bérletben

A KIS ALAMUSZI.

Eredeti operette 3 felvonásban. Szövegét írta és zenéjét szerette ifj. Bokor Józset.

SZÍNHÁZI MŰSOR.

Szerdán, október 17-én: „Jó barátok“, vigjáték 4 felvonásban, írta Sardou V. (Páros bérlet.) Rendező: P é c h y Kálmán.

Csütörtökön, október 18-án: „Czigánybáró“, operette, zenéjét írta Strauss János. (Páratlan bérlet.) Rendező: T i s z a i Dezső.

Péntek, október 19-én: Charley néneje“, bohózat 3 felv.-ban, írta Brandon. (Bérlet szünetben. Itt először.) Rendező: P é c h y Kálmán.

Szombat, október 20-án: „A kis alamuszi“ operette 3 felv.-ban, zenéjét írta Bokor Józset. (Páros bérletben.) Rendező: T i s z a i Dezső.

Vasárnap, október 21-én: „A toloncz“, népszínmű 3 felv.-ban, írta Tóth Ele (Páratlan bérletben.) Rendező: B á c s Károly.

Szerkesztői posta.

B. D. A házasetlet gyulékony, valami gyufával sem szabad közeledni, mert ugy felrobban, hogy aztán nehéz lesz oltogatni!

Érdeklődő. Ötven-hatvan sajtóhiba van a „Szegény Nelli történeté”-ben. Mi sajnáljuk legjobban, hogy az „Évkönyv” így bocsátotta közzé:

B. T. Holnap.

L—sz J—s. Szintén.

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai” nyomda és kiadó r.-t.

Felelős szerkesztő:

Komlóssy Dezső.

Sas-utoza.

Holnap kedden, okt. 16-án

Rácz Károly zenekara által

ZENE-ESTÉLY.

**Csángó pecsenye,
turós esusza,
dus étlap,**

KORONA SÖR.

Pontos kiszolgálat.

VILMOS FERENCZ,

„POLGÁR”-hoz czimzett vendéglője.

Sas-utoza.

Dr. VARGA EMIL

egyetemes orvosudor,

KÉPESITETT EGÉSZSÉGTAN TANÁR,

GYERMEK-ORVOS.

RENDEL . d. e. 8—9 óráig.
. d. u. 2—4

Lakik N.-Csapó-uteza 364.

Kardos László

Kossuth-utcai

vászon-áru üzletében ajánltatnak

KELENGYÉK,

ebédlő és kávésterítékek,

TÖRÜLKÖZÖK,

minden faj zsebkendők,

női-, férfi-, és gyermek-ingek,

a legjobb anyagból,

legjobb készítéssel.

KÖHÖGÉS,

rekedtség és elnyálkásodásnál
melegen ajánljuk tisztelt olvasóink
figyelmébe

**Egger díjjutalmazott
biztos hatásu**

mell-paszfilláif.

Kaphatók **25, 50 kros** és **1 frtos**
eredeti dobozokban a monarchia
valamennyi gyógyszer-tárában
valamint az

EGGER A. FIA

gyógyszerkülönlegességi gyárában
Bécs-Nussdorf.

KASZANYITZKI ENDRÉ

előbb

KUHINKA ISTVÁN K.

DEBRECZENBEN. főpiacz 1900.,

ajánlja a legnagyobb választékkal

ujonnan berendezett

üveg, porcellán, lámpa,

berendorfi alpacca- és china-ezüst

evőszerek és konyha-eszközök

nagy raktárát

üveg, ivó és liquör készletek,

porcellán evő kávé, thea,

fekete kávé és mosdó készletek.

Ditmár-, Brünner és hazai gyátmányu

ASZTALI és FÜGGŐ LAMPÁK,

nap meteor és villám égőkkel

gyári árak és pontos kiszolgálat mellett.

Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

Vidéki megrendelések a legnagyobb
figyelemmel teljesítetnek.

Hatóságilag engedélyezett

végeladás

mely szerint raktárukon levő összes
áruinkat

az őszi és téli idényre érkezett
legújabb divatu

áruinkkal együtt

rendkívüli olcsó és leszállított árak mellett
kiárusítjuk és van szerencsénk ezen jó
alkalom minél tömegesebb felhasználását
ajánlani.

Tisztelettel

TÓTH TESTVÉREK.

H o l n a p

huzás!

Nőnyeremény

Lembergi

Kiállítási

60.000

forint

Sorsjegyek a 11 t.

11 sorsjegy 10 frt —
6 „ 5 frt 50

Díjmentes és huzás jegyzékért 20 krajcár beküldendő.

Kapható Debreczenben: a dohány- és szivar nagyáruudában.

A lemergi országos
kiállítás sorsjegy-irodájában
BÉCS, Bartenstein-utca 4.